

Wilkom krakowskiego cechu mieczników

- Czas powstania 1603
- Miejsce powstania Kraków
- Wymiary wysokość: 28 cm, średnica: 13,7 cm
- Numer inwentarzowy MHK 625/II
- Muzeum [Muzeum Historyczne Miasta Krakowa](#)
- Dostępność w magazynie
- Tematy [miasto](#), [życie codzienne](#), [wokół stołu](#)
- Technika [wypalanie](#), [malowanie](#)
- Materiał [szkło](#), [farba emaliowa](#)
- Prawa do obiektu Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna
- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski
- Tagi [rzemiosło](#), [miasto](#), [3D](#), [cechy rzemieślnicze](#), [szkło](#), [malarstwo na szkłe](#), [domena publiczna](#)

Wilkom to puchar, często cynowy, lub szklanica, który służył wnoszeniu uroczystych toastów przez członków cechu. Okazją mogło być na przykład przywitanie przybywającego z innego miasta do cechu

rzemieślnika (stąd nazwa „wilkom” od niem. *wilkommen* – witać) czy wyzwoliny czeladnika (oficjalne przyjęcie w poczet mistrzów). Wspólne świętowanie uroczystości religijnych również kończyło się zazwyczaj wspólną ucztą członków cechu w gospodzie cechowej.

Wilkom cechu mieczników nosi wszelkie charakterystyczne cechy wyrobów lokalnych tego typu. Wykonany został ze szkła o zielonkawym zabarwieniu, ma kształt walca, stożkowate, wypukłe dno i dolną krawędź ozdobioną doklejonym falistym wałeczkiem szklanym. Dekoracja pucharu została namalowana kolorową emalią: jest to scena Ukrzyżowania z Matką Boską i św. Janem Ewangelistą pod krzyżem oraz godło mieczników: trzy miecze białe w półksiężyc, pod koroną. Ponad godłem cechu napisano też datę wykonania szklanych – 1603 rok.

Drugi szklany wilkom krakowskiego cechu mieczników, z 1644 roku, znajduje się w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie.

Opracowanie: Katarzyna Moskal (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), © wszystkie prawa zastrzeżone

Cechy

Podstawowym celem istnienia cechów było zapewnienie wyłączności na terenie miasta do wykonywania rzemiosła osobom zrzeszonym (rzemieślników, którzy oferowali swoje usługi poza cechami, nazywano partaczami). Rola cechów nie ograniczała się jednak do funkcji administracyjnych (reprezentowanie przed władzami miasta, dbanie o podnoszenie kwalifikacji, zapewnienie standardów wykonania, dbanie o równe możliwości zbytu przez ograniczenia produkcji i sprzedaży); organizacje pełniły także funkcje religijne i kulturotwórcze.

Cechy były pierwszą instancją sądowniczą rozstrzygającą wszelkie spory pomiędzy rzemieślnikami. W przypadku bójek, hazardu, sporów związanych z długami czy pracą poza cechami (partaczenie) cechy wymierzały karę grzywny, płaconą zwykle w świecach lub wosku.

Organizacje cechowe (choć dziś nazywają się nieco inaczej) funkcjonują nadal (przykładem może być Związek Artystów Scen Polskich).

Dawniej przynależność rzemieślników do cechów była obowiązkowa, dziś stowarzyszenia cechowe zachęcają jedynie do dobrowolnego zrzeszania się, bo dzięki temu „zakład zyskuje prestiż, a rzemieślnik nie czuje się w branży osamotniony”. Co jest szczególnie istotne w sytuacji ginących zawodów.

Mechanizacja wielu zawodów, które wcześniej wykonywane były ręcznie w warsztatach, doprowadziła do zmarginalizowania roli cechów, a także zaniku wielu cechowych rytuałów i celebracji.

Cechy, które funkcjonują do dziś (w strukturach Związku Rzemiosła Polskiego zarejestrowanych jest 479 cechów), pełnią funkcje porozumiewawcze — rozstrzygają spory zaistniałe pomiędzy klientem a rzemieślnikiem, jego członkowie zasiadają w komisjach, przed którymi młodzi adepci sztuki zdają egzaminy mistrzowskie, otrzymując tytuł mistrza lub czeladnika.

Działalność cechów nie ograniczała się tylko do spraw administracyjno-zawodowych. Schadzki cechowe, a także rytuały ingerowały także w sferę ducha cechowych braci. Każdy z członków stowarzyszenia był zobowiązany do uczestniczenia w obrzędach i uroczystościach religijnych (mszach, procesjach Bożego Ciała).

Często udział w uroczystościach stawał się okazją do pokazania innym zasobności i majątności danego stowarzyszenia (eksponowano haftowane złotą nicią proporce).

Szczególnie celebrowano uroczystości żałobne po śmierci kogoś z cechowych braci.

Członkowie cechów fundowali także ołtarze, w których umieszczali cenne precjoza, traktując je jako rodzaj skarbcza zabezpieczającego przez kradzież.

Wśród wyposażenia cechów znajdowały się narzędzia kar, zwane również dobrymi radami.

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/).

Opracowanie: Redakcja WMM,

Zobacz obiekty należące do cechów w zbiorach Wirtualnych Muzeów Małopolski:

[Skrzynia cechu krawców i cechów pokrewnych z Kęt](#)

[Krzyż cechu krawców w Kętach](#)

[Pieczęć cechu sukienniczego](#)

[Obesłanie cechu wielkiego \(zespolonego\) w Tarnowie](#)

[Wilkom krakowskiego cechu mieczników](#)

[Rękopis „Statut cechu szewskiego”](#)

Przeczytaj więcej o [skrzyniach cechowych](#).

Tagi: [pieczęć](#), [Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach](#), [rzemiosło](#), [Kęty](#), [cechy rzemieślnicze](#), [miasto](#), [dawne zawody](#), [licencje Creative Commons](#)